

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

19. aprill 2018*

Eelotsusetaotlus – Vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektori hankemenetlused – Direktiiv 2004/17/EÜ – Kohustus vaadata pärast hankeotsuse tegemist läbi hankelepingu alusel makstav tasu – Sellise kohustuse puudumine direktiivis 2004/17/EÜ või ELTL artikli 56 ja direktiivi 2004/17/EÜ aluseks olevates üldpõhimõtetes – Raudteeveotegevusega seotud koristus- ja hooldusteenused – ELL artikli 3 lõige 3 – ELTL artiklid 26, 57, 58 ja 101 – Piisavate täpsustuste puudumine põhikohtuasja faktiliste asjaolude ning põhjuste kohta, millega eelotsuse küsimustele vastuse andmise vajadust põhjendatakse – Vastuvõetamatus – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 16 – Siseriiklikud õigusnormid, millega ei rakendata liidu õigust – Pädevuse puudumine

Kohtuasjas C-152/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu, Itaalia) 24. novembri 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 24. märtsil 2017, menetluses

Consorzio Italian Management,

Catania Multiservizi SpA

versus

Rete Ferroviaria Italiana SpA,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president C. Vajda (ettekandja), kohtunikud E. Juhász ja C. Lycourgos,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Consorzio Italian Management ja Catania Multiservizi SpA, esindajad: *avvocato* E. Giardino ja *avvocato* A. Cariola,
- Rete Ferroviaria Italiana SpA, esindaja: *avvocato* U. Cossu,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

- Hispaania valitsus, esindaja: M. J. García-Valdecasas Dorrego,
- Euroopa Parlament, esindajad: L. Visaggio ja R. van de Westelaken,
- Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: E. Moro ja M. Balta,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara ja P. Ondrůšek,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada ELL artikli 3 lõiget 3, ELTL artikleid 26, 56–58 ja 101, Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 16 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused (ELT 2004, L 134, lk 1; ELT eriväljaanne 06/07, lk 1) (muudetud komisjoni 30. novembri 2011. aasta määrusega (EL) nr 1251/2011 (EÜT 2011, L 319, lk 43)) (edaspidi „direktiiv 2004/17“), ning direktiivi 2004/17 kehtivuse hindamist.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üks pool on Consorzio Italian Management e Catania Multiservizi SpA ja teine pool Rete Ferroviaria Italiana SpA (edaspidi „RFI“) ning vaidluse ese on viimatinimetatu keeldumine rahuldada nende taotlus muuta pärast raudteejaamade koristusteenuste hankemenetluses edukaks tunnistamise otsuse tegemist selle hankelepingu alusel makstavat tasu.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiiviga 2004/17 kooskõlastatakse hankemenetlused, mis viiakse läbi kõnealuse direktiivi artiklites 3–7 osutatud erisektorites, mille hulka kuuluvad veoteenused.
- 4 Selle direktiivi III peatüki „Üldpõhimõtted“ I jaotise artiklis 10 „Lepingute sõlmimise põhimõtted“ on sätestatud:

„Ostjad kohtlevad ettevõtjaid võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning toimivad läbipaistval viisil.“

- 5 Kõnealuse direktiivi artiklis 16 „Lepingukünnised“ on sätestatud:

„Välja arvatud juhud, kus künnised on välistatud artiklite 19–26 või artikli 30 põhjal, mis puudutab kõnealuse tegevuse sooritamist, kehtib käesolev direktiiv lepingutele, mille väärtus käibemaksuta on eeldatavalt mitte allpool järgmisi künniseid:

- a) asjade ja teenuste hankelepingute puhul 400 000 eurot;

[...]“.

- 6 Sama direktiivi artikli 20 „Lepingud, mis sõlmitakse muul eesmärgil kui direktiiviga reguleeritud tegevuse teostamiseks või sellise tegevuse teostamiseks kolmandas riigis“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat direktiivi ei kohaldata lepingute suhtes, mille tellijad sõlmivad muu kui artiklites 3–7 kirjeldatud tegevuse eesmärgil [...]“

- 7 Direktiivi 2004/17 artikli 55 „Lepingu sõlmimise kriteeriumid“ lõikes 1 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks teatavate teenuste tasustamist käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamist, on ostja poolt lepingu sõlmimisel aluseks võetud kriteeriumideks:

a) kui leping sõlmitakse ostja seisukohast majanduslikult kõige soodsama pakkumise alusel, siis mitmesugused kriteeriumid, mis on seotud kõnealuse lepingu sisuga, nagu tarnetähtaeg või pakkumise täitmise tähtaeg, eksploatatsioonikulud, tasuvus, kvaliteet, esteetilised ja funktsionaalsed omadused, keskkonnaomadused, tehnilised väärtused, müügijärgne hooldus ja tehniline abi, varuosadega seoses võetavad kohustused, tarnekindlus ja hind; või

b) üksnes madalaim hind.“

- 8 Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 on sätestatud:

„Lisaks Euroopa Kohtule esitatud eelotsuse küsimustele märgitakse eelotsusetaotluses:

a) lühiülevaade vaidluse esemest ja asjasse puutuvatest asjaoludest, nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus on need välja selgitanud, või vähemalt ülevaade faktilistest andmetest, millel eelotsuse küsimused põhinevad;

[...]

c) selgitus, millistel põhjustel siseriiklik kohus tõstatas liidu õigusnormide tõlgendamise või kehtivuse küsimuse ning millist seost ta nende õigusnormide ja põhikohtuasjas kohaldatavate siseriiklike õigusnormide vahel näeb.“

Itaalia õigus

- 9 Itaalia 12. aprilli 2006. aasta seadusandliku dekreeedi nr 163 – Ehitustööde, teenuste ja asjade riigihankelepingute seadustik, millega rakendatakse direktiivid 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (Decreto legislativo 12 aprile 2006, n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE; *GURI* nr 100 regulaarne lisa, 2.5.2006; edaspidi „seadusandlik dekreet nr 163/2006“) artikli 2 lõikes 4 on sätestatud:

„Kui käesolevas seadustikus puuduvad sõnaselged sätted, siis reguleerivad esimeses artiklis nimetatud isikute lepingulist tegevust ka tsiviilkoodeksi sätted.“

- 10 Seadusandliku dekreeedi nr 163/2006 artiklis 115 „Hinna kohandamine“ on sätestatud:

„1. Kõik pidevalt ja perioodiliselt täidetavad asjade või teenuste lepingud peavad sisaldama hinna perioodilise läbivaatamise klauslit. Läbivaatamine viiakse läbi asjade ostmise ja teenuste tellimise eest vastutavate juhtide korraldatavas menetluses artikli 7 lõike 4 punktis c ja lõikes 5 osutatud andmete alusel.“

- 11 Seadusandliku dekreeedi artikkel 115 ei ole nende sätete seas, mida selle dekreeedi artikli 206 alusel kohaldatakse direktiivi 2004/17 artiklites 3–7 nimetatud erisektorites läbiviidavates hankemenetlustes.

- 12 Tsiviilseadustiku (Codice civile) artikli 1664 „Lepingu täitmise kulukus või keerukus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kui ettenägematute asjaolude tõttu on materjali- või tööjõukulud tõusnud või langenud nii, et kokkulepitud kogumaksumus on tõusnud või langenud üle ühe kümnendiku, siis võib edukas pakkuja või ehitusettevõtja taotleda tasu muutmist. Muutmine on lubatav ainult üht kümnendikku ületavas osas.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 13 RFI tunnistas põhikohtuasja kaebajad edukaks hankemenetluses, mis hõlmab koristus- ning ruumide ja muude üldsusele avatud alade korrashoiu teenuseid ning lisateenuseid, mida osutatakse raudteejaamades, rajatistes, kontorites ja töökodades, mis paiknevad kogu Cagliari provintsi transpordiosakonna (Direzione compartimentale movimento di Cagliari, Itaalia) haldusalas oleval territooriumil. Hankeleping sisaldas eriklauslit, milles on kindlaks määratud kokkulepitud tasu muutmise kord, mis erineb tsiviilseadustiku artiklis 1664 sätestatust.
- 14 Kõnealuse lepingu täitmise ajal taotlesid põhikohtuasja kaebajad RFI-lt eelnevalt kokku lepitud hankelepingu alusel makstava tasu muutmist, et võtta arvesse lepingu täitmise kulude tõusu, mis tuleneb tööjõukulude kasvust. RFI jättis selle taotluse 22. veebruari 2012. aasta otsusega rahuldamata.
- 15 Selle keeldumise järel esitasid põhikohtuasja kaebajad nimetatud otsuse tühistamiseks kaebuse Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna'le (Sardiinia maakonna halduskohus, Itaalia).
- 16 Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Sardiinia maakonna halduskohus) jättis 11. juuni 2014. aasta otsusega kaebuse rahuldamata. Nimetatud kohus leidis, et seadusandliku dekreeedi nr 163/2006 artikkel 115 ei olnud kohaldatav selliste erisektorite hangete suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjas. Nimetatud kohus asus nimelt seisukohale, et raudteejaamade, seadmete, kontorite ja töökodade koristusteenused olid nende erisektorite tegevuste puhul kõrvalteenusteks, kuna need olid seotud raudteeveovõrgustiku vajalikke osadega. Nimetatud kohus lisas, et tasu muutmine ei olnud tsiviilseadustiku artikli 1664 kohaselt kohustuslik, kuna lepingupooled võivad sellest sättest kõrvale kalduda, lisades lepingule tasu muutmist piirava klausli, nagu toimus põhikohtuasjas.
- 17 Põhikohtuasja kaebajad esitasid selle kohtuotsuse peale eelotsusetaotluse esitanud kohtusse apellatsioonkaebuse, väites selle esimeses ja teises väites, et dekreetseaduse nr 163/2006 artikkel 115 või teise võimalusena tsiviilseadustiku artikkel 1664 on põhikohtuasjas kõne all oleva hankelepingu suhtes kohaldatav, vastupidi sellele, mida otsustas Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Sardiinia maakonna halduskohus). Lisaks väitsid põhikohtuasja kaebajad, et liidu õigusega ei ole kooskõlas seadusandlik dekreet nr 163/2006 ja eelkõige selle artiklid 115 ja 206, kuna nende arvates on need sätted osas, milles nendega püütakse välistada tasu muutmine transpordisektoris, täpsemalt koristusteenuste lepingute puhul, vastuolus muu hulgas ELL artikli 3 lõikega 3, ELTL artiklitega 26, 101 jj ning direktiiviga 2004/17. Liikmesriigi õigusnormid on kaebajate väitel seega liidu õigusnormidega võrreldes ülemäära piiravad ja põhjendamatud. Kõnealused õigusnormid on kaebajate arvates ka põhjendamatult ebaproportsionaalsed ja panevad koristusteenuste hankemenetluses edukaks tunnistanud pakkuja riigi osalusega äriühingu suhtes alluvus- ja haavatavusseisundisse, mis toob kaasa ebaõiglase ja ebaproportsionaalse lepingulise tasakaalu ja võib lõpuks muuta turukorralduse eeskirju. Viimaks toovad kaebajad esile, et juhul kui tasu muutmise välistus tuleneb kõigis erisektorites sõlmitud ja täidetavate lepingute puhul otseselt direktiivist 2004/17, siis on see direktiiv nende arvates kehtetu.
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus annab põhikohtuasja kaebajate esitatud esimese väite kohta teada oma kavatsusest see tagasi lükata ja kinnitab Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Sardiinia maakonna halduskohus) hinnangut, et kuna põhikohtuasjas kõne all oleval hankel on

erisektoritega abistav seos, kuulub see nendes sektorites kohaldatava seadusandliku dekreeedi nr 163/2006 sätete kohaldamisalasse. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et ta kavatses ka tagasi lükata põhikohtuasja kaebajate esitatud teise väite põhjendusel, et vaidlusalused sätted on imperatiivsed ja seetõttu ülimuslikud tsiviilseadustiku artikli 1664 suhtes, kuna põhikohtuasja pooled on näinud ette kõnealuse artikli suhtes erandi, ning et selles artiklis nimetatud tingimus „ettenägematute asjaolude“ esinemise kohta ei olnud käesoleval juhul täidetud. Samas leiab kõnealune kohus, et kuna ta teeb otsuse lõpliku kohtuastmena ja kuna põhikohtuasja kaebajad on talle esitanud sellekohase taotluse, siis lasub tal kohustus kontrollida kooskõla liidu õigusega, muu hulgas seadusandliku dekreeedi nr 163/2006 artikli 206 puhul selles osas, milles see välistab selle dekreeedi artikli 115 kohaldatavuse mitte ainult erisektorite hangetele vaid kohtuliku tõlgenduse kaudu ka sellistele teenuste hangetele, millel, isegi kui need ei ole nende sektoritega hõlmatud, on nendega abistav seos. Lisaks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tal on vastavalt Euroopa Kohtu praktikale kohustus esitada Euroopa Kohtule direktiivi 2004/17 kehtivuse küsimus, mille tõstatasid põhikohtuasja kaebajad.

- 19 Neil asjaoludel otsustas Consiglio di Stato (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas liidu õigusega (eelkõige ELL artikli 3 lõikega 3, ELTL artiklitega 26, 56–58 ja 101 ning [...] harta artikliga 16) ning direktiiviga 2004/17 on kooskõlas liikmesriigi õiguse tõlgendus, mis välistab tasu muutmise [...] erisektorite hankelepingute puhul, muu hulgas hankelepingute puhul, mille ese erineb selles direktiivis viidatud lepingute esemetest, kuid mis on nendega seotud abistava seose tõttu?
2. Kas direktiiv 2004/17 (kui asuda seisukohale, et tasu muutmise välistamine kõikide lepingute puhul, mis on sõlmitud ja mida täidetakse [...] erisektorites, tuleneb otse sellest direktiivist) on kooskõlas Euroopa Liidu põhimõtetega (eelkõige ELL artikli 3 lõikega 1, ELTL artiklitega 26, 56–58 ja 101 ning [...] harta artikliga 16), „kuigi see on ebaõiglane ja ebaproportsionaalne ning selles rikutakse lepingulist tasakaalu ja seetõttu nõudeid tõhusa turu saavutamiseks“?

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 20 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELL artikli 3 lõiget 3, artikleid 26, 56–58 ja 101 ning harta artiklit 16 ja direktiivi 2004/17 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis ei näe pärast kõnealuse direktiiviga hõlmatud sektorites hankelepingute sõlmimist ette lepingutasu perioodilist läbivaatamist.
- 21 Kõigepealt tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale eeldab Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute koostöö raames vajadus anda liidu õiguse tõlgendus, mis oleks liikmesriigi kohtule tarvilik, et viimane järgib hoolsalt eelotsusetaotluse sisule esitatavaid nõudeid, mis on Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 sõnaselgelt ära toodud ja mille puhul eeldatakse, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on nendest teadlik (26. juuli 2017. aasta kohtuotsus Persidera, C-112/16, EU:C:2017:597, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks kajastavad neid nõudeid ka Euroopa Kohtu soovitusel siseriiklikele kohtutele eelotsuse taotlemiseks (ELT 2012, C 338, lk 1).
- 22 Seega on tingimata vajalik, nagu on ette nähtud kodukorra artikli 94 punktides a ja c, et eelotsusetaotlus sisaldaks esiteks lühiülevaadet asjasse puutuvatest asjaoludest või vähemalt ülevaadet faktilistest andmetest, millel eelotsuse küsimused põhinevad ning teiseks põhjendusi, mis panid eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahtlema liidu teatud õigusnormide tõlgendamises või kehtivuses

ning millise seose ta nende õigusnormide ja põhikohtuasjas kohaldatavate liikmesriigi õigusnormide vahel loob (vt selle kohta 26. juuli 2017. aasta kohtuotsus Persidera, C-112/16, EU:C:2017:597, punktid 28 ja 29 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 23 Selles osas tuleb märkida, et kõnealuses eelotsusetaotluses puudub igasugune selgitus, miks põhikohtuasja lahendamiseks on asjakohane tõlgendada ELL artikli 3 lõiget 3 ning ELTL artikleid 26, 57, 58 ja 101. Sama kehtib ELTL artikli 56 kohta niivõrd, kui see on seotud muude aspektidega peale nende, mida hindab Euroopa Kohus käesoleva kohtuotsuse punktis 32.
- 24 Sellest tuleneb, et esimene eelotsuse küsimus on selles osas vastuvõetamatu.
- 25 Esiteks olgu märgitud, et eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab seoses direktiivi 2004/17 ja selle aluseks olevate üldpõhimõtete tõlgendamisega, et põhikohtuasjas käsitletav hange kuulub selle direktiivi kohaldamisalasse, kuna selle viis läbi hankija kõnealuse direktiivi tähenduses, kelleks on käesoleval juhul RFI ja et sellel hankel on abistav seos raudteeveotegevusega, mis kuulub kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse.
- 26 Selles osas nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et direktiivi 2004/17 ei kohaldata tõepoolest mitte ainult selle direktiivi artiklites 3–7 otsesõnu nimetatud hangetele vaid ka hangetele, mis isegi juhul, kui nad on olemuselt teistsugused ja kuuluksid üldjuhul Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT 2004, L 134, lk 114; ELT eriväljaanne 06/07, lk 132) kohaldamisalasse, aitavad kaasa direktiivis 2004/17 loetletud tegevuste elluviimisele. Järelikult tuleb hanked, mis on seotud tegevusega, millega hankija tegeleb nimetatud direktiivi artiklites 3–7 loetletud sektorites, korraldada asjaomases direktiivis ette nähtud korras (vt selle kohta 10. aprilli 2008. aasta kohtuotsus Ing. Aigner, C-393/06, EU:C:2008:213, punktid 56–59).
- 27 Lisaks tuleb märkida, et kuigi eelotsusetaotlus ei sisalda mingeid andmeid põhikohtuasjas käsitletava hankelepingu maksumuse kohta, nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et nimetatud väärtus ületab selle direktiivi kohaldamise piirmäära, mis selle artikli 16 punkti a kohaselt on 400 000 eurot.
- 28 Seetõttu on direktiiv 2004/17 asjakohane esimesele eelotsuse küsimusele vastamisel.
- 29 Sellega seoses tuleb märkida, et ühestki selle direktiivi sättest ei nähtu, et direktiivi tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu seadusandliku dekreeidi 163/2006 artiklid 115 ja 206, mis ei näe ette tasu perioodilist läbivaatamist pärast hankelepingute sõlmimist sama direktiiviga hõlmatud sektorites, kuna viimati nimetatud direktiiv ei kehtesta liikmesriikidele mingeid konkreetseid kohustusi kehtestada sätteid, millega nõutakse, et hankija annaks oma lepingupartnerile õiguse tõsta hinda pärast lepingu sõlmimist.
- 30 Samamoodi ei välista selliseid eeskirju direktiivi 2004/17 aluseks olevad üldised põhimõtted, eelkõige võrdse kohtlemise põhimõtte ja sellest tulenev läbipaistvuskohustus, mis on sätestatud selle direktiivi artiklis 10. Seevastu ei saa välistada, et lepingutasu muutmine pärast hankemenetluses edukaks tunnistamist võib selle põhimõtte ja kohustusega vastuolus olla (vt analoogia alusel 7. septembri 2016. aasta kohtuotsus Finn Frogne, C-549/14, EU:C:2016:634, punkt 40). Nimelt, nagu märgib komisjon oma kirjalikes seisukohtades, on hankelepingu maksumus väga oluline element pakkumuste hindamisel hankija poolt, samuti otsuse puhul tunnistada ettevõtja hankemenetluses edukaks. Lisaks nähtub selle tähtsus asjaolust, et hinda on nimetatud mõlemas direktiivi 2004/17 artikli 55 lõikes 1 sätestatud pakkumuste hindamise kriteeriumis. Neil kaalutlustel tuleb asuda seisukohale, et liikmesriigi õigusnormid, mis ei näe ette tasu perioodilist läbivaatamist pärast hankelepingute sõlmimist kõnealuse direktiiviga hõlmatud sektorites, pigem hõlbustavad nende põhimõtete järgimist.

- 31 Neist kaalutlustest järeldub, et direktiivi 2004/17 ja selle aluseks olevaid üldpõhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis ei näe kõnealuse direktiiviga hõlmatud sektorites ette tasu perioodilist läbivaatamist pärast hankelepingu sõlmimist.
- 32 Teiseks tuleb seoses ELTL artikli 56 tõlgendamisega märkida, et see artikkel kehtestab teenuste osutamise vabaduse valdkonnas võrdse kohtlemise ja diskrimineerimiskeelu põhimõtted ning läbipaistvuskohustuse, millega kooskõla selliste liikmesriigi õigusnormide puhul, mis on kõne all põhikohtuasjas, on juba hinnatud käesoleva kohtuotsuse punktis 30. Seepärast ei ole vaja seda artiklit selles osas uuesti tõlgendada.
- 33 Kolmandaks, mis puudutab harta artikli 16 tõlgendamist, siis tuleb meelde tuletada, et harta artikli 51 lõike 1 kohaselt on harta sätted liikmesriikidele siduvad üksnes liidu õiguse kohaldamise korral. Vastavalt harta artikli 51 lõikele 2 ei laienda harta liidu õiguse reguleerimisala kaugemale senisest pädevusest, ei lisa liidule uusi pädevusvaldkondi ja ülesandeid ega muuda aluslepingutes määratletud pädevust ja ülesandeid. Seega peab Euroopa Kohus liidu õigust harta seisukohast tõlgendama liidule antud pädevuse piirides (10. juuli 2014. aasta kohtuotsus Julián Hernández jt, C-198/13, EU:C:2014:2055, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Sellega seoses tuleb meenutada, et mõiste „liidu õiguse kohaldamine“ harta artikli 51 tähenduses eeldab teatud seose olemasolu liidu õigusakti ja asjaomase siseriikliku meetme vahel. Täpsemalt on Euroopa Kohus sedastanud, et liidu põhiõigused ei ole liikmesriikide õigusnormide suhtes kohaldatavad, kui asjaomast valdkonda reguleerivad liidu õiguse normid ei näe liikmesriikidele põhikohtuasjas vaidluse all olevas olukorras ette mingeid konkreetseid kohustusi (10. juuli 2014. aasta kohtuotsus Julián Hernández jt, C-198/13, EU:C:2014:2055, punktid 34 ja 35 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Kuna käesolevas asjas nähtub kohtuotsuse punktidest 29 ja 30, et ei direktiiv 2004/17 ega selle aluseks olevad üldpõhimõtted ei pane liikmesriikidele konkreetset kohustust kehtestada sätteid, mis nõuavad, et hankija annab oma lepingupartnerile õiguse tõsta hinda pärast hankelepingu sõlmimist, siis ei ole põhikohtuasjas kõne all olevatel seadusandliku dekreeidi nr 163/2006 sätetel osas, milles need ei näe viidatud direktiiviga hõlmatud sektorites ette lepingutasude perioodilist läbivaatamist, seost kõnealuse direktiiviga ja seega ei saa asuda seisukohale, et nendega rakendatakse liidu õigust.
- 36 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2004/17 ja selle aluseks olevaid üldpõhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis ei näe nimetatud direktiiviga hõlmatud sektorites ette tasude perioodilist läbivaatamist pärast hankelepingute sõlmimist.

Teine küsimus

- 37 Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et kui on ilmne, et liidu õigusnormi tõlgendamine või kehtivuse hindamine, mida liikmesriigi kohus taotleb, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega või kui probleem on oletuslik, siis jätab Euroopa Kohus sellise taotluse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Selles osas tuleb märkida, et kõnealune küsimus, milles eelotsusetaotluse esitanud kohus arutleb direktiivi 2004/17 kehtivuse üle, põhineb eeldusel, et põhikohtuasjas käsitletava seadusandliku dekreeidi nr 163/2006 sätete puhul on osas, milles nendega ei nähta ette direktiiviga hõlmatud sektorites sõlmitud hankelepingute alusel makstavate tasude perioodilist läbivaatamist, tegemist nimetatud direktiivi rakendamisega.

- 39 Kuna aga esimese küsimuse analüüsist selgus, et ei direktiivi 2004/17 ega selle aluseks olevate üldpõhimõtetega ei ole vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis ei näe nimetatud direktiiviga hõlmatud sektorites ette tasude perioodilist läbivaatamist pärast hankelepingute sõlmimist, siis on esitatud küsimus puhtalt oletuslik.
- 40 Neil kaalutlustel tuleb asuda seisukohale, et teine küsimus on vastuvõetamatu.

Kohtukulud

- 41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiivi 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused (muudetud komisjoni 30. novembri 2011. aasta määrusega (EL) nr 1251/2011), ja selle aluseks olevaid üldpõhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus niisugused liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis ei näe nimetatud direktiiviga hõlmatud sektorites ette tasude perioodilist läbivaatamist pärast hankelepingute sõlmimist.

Allkirjad